

Varsinais-Suomen ja Satakunnan vesien- ja merenhoidon yhteistyöryhmän kokous 1/2024

Aika: Pe 17.5.2024 klo 9:00-11:30

Paikka: Mauno Koivisto-keskus, BioCity, kokoustila Ministeri (Tykistönkatu 6, Turku)

Läsnä:

Lauri Anttila	Pyhäjärvi-instituutti
Fiia Haavisto	Metsähallitus
Essi Hillgren	Varsinais-Suomen ELY-keskus
Sanna Kipinä	Varsinais-Suomen ELY-keskus (sihteeri)
Airi Kulmala	MTK-Varsinais-Suomi
Titta Lahtinen	Varsinais-Suomen ELY-keskus
Hanna Laihin	Varsinais-Suomen ELY-keskus
Anna Laiho	Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Anu Niinikorp	Länsi-Suomen kalatalouskeskus
Jukka Reko	Rauman seutukunta
Riitta Saleva-Sjöblom	Lounais-Suomen vesiensuojeluyhdistys ry
Janne Suomela	Varsinais-Suomen ELY-keskus, Ympäristö ja luonnonvarat
Jonna Tähtinen	Länsi-Suomen kalatalouskeskus
Bjarne Westerlund	ProAgria Finska Hushållningssällskapet

Etäyhteys:

Katri Aarnio	Åbo Akademi
Niina Anttila	Varsinais-Suomen ELY-keskus
Anna Arosilta-Gurvits	Vesilaitosyhdistys
Helena Fabritius	Åbolands svenska lantbruksproducentförbund r.f.
Jukka Hietämäki	Kalatalousalueet, Satakunta (sisävedet)
Virve Hindström	MTK-Satakunta
Sami Iltanen	ProAgria Länsi-Suomi
Ville-Veikko Intovuori	Liikenne- ja viestintävirasto (Taficom)
Ilona Joensuu	Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Hannu Kallio	Suomen Satamat ry (Naantalin Satama Oy)
Markus Kankainen	Luonnonvarakeskus
Päivi Karila	Bioenergia ry
Jan-Erik Karlsson	Natur och Miljö
Elina Kasvi	Turun yliopisto
Heini Komppa	Pohjois-Satakunnan seutukunta
Kirsti Korkka-Niemi	Geologian tutkimuskeskus
Mirja Koskinen	Varsinais-Suomen ELY-keskus (puheenjohtaja)
Riku Koskinen	Varsinais-Suomen pelastuslaitos
Marja Kosme	Varsinais-Suomen ELY-keskus
Aino Launto-Tiuttu	MTK-Varsinais-Suomi
Heikki Lehtonen	Suomen luonnonsuojeluliitto, Varsinais-Suomen piiri
Jarkko Leka	Valonia
Jyri Leppäkoski	Satakunnan pelastuslaitos
Ismo Lindfors	Vesilaitosyhdistys
Tiina Majalahti	Bioenergia ry

Katriina Murto	Pidä Saaristo Siistinä ry
Helinä Mäkelä	Loimaan seutukunta
Markus Nissinen	MTK-metsänomistajat
Anne Nummela	Satakuntaliitto
Emil Nyman	Turun ammattikorkeakoulu
Rolf Oinonen	Kalatalousalueet, Varsinais-Suomi (sisävedet)
Eerik Ojala	Metsäteollisuus ry
Päivi Paavilainen	Turunmaan seutukunta
Heli Perttula	Varsinais-Suomen ELY-keskus
Johannes Perttula	Satakunnan ELY-keskus
Janne Pulkka	Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry
Camilla Puranen	Turunmaan seutukunta
Leena Rannikko	Varsinais-Suomen ELY-keskus
Juha Rontti	Länsi-Suomen merivartiosto
Hannu Ruotsalainen	Energiateollisuus
Pasi Saario	Turun seutukunta
Sonja Salovius-Laurén	Åbo Akademi
Markku Suominen	Suomen luonnonsuojeluliitto, Satakunnan piiri
Jarmo Uimonen	Suomen metsäkeskus, Läntinen palvelualue
Heidi Veck	Salon seutukunta
Mari Virtanen	Suomen Kalankasvattajaliitto ry
Kari Ylikoski	Porin seutukunta

Poissa: Kalatalousalueet, merialue
 Puolustusvoimat
 Suomen Ammattikalastajaliitto ry
 Suomen purjehdus ja veneily ry
 Varsinais-Suomen ELY-keskus, maaseutupalvelut
 Varsinais-Suomen liitto
 Åbolands fiskarförbund

1. Avaus

Mirja Koskinen avasi kokouksen ja toivotti kaikki tervetulleiksi. Käytiin esittäytymiskierros.

2. Yhteistyöryhmän järjestäytyminen

Yhteistyöryhmän puheenjohtajaksi valittiin Mirja Koskinen (Varsinais-Suomen ELY-keskus) ja varapuheenjohtajaksi Anne Savola (Satakuntaliitto). Anne Savola ei ollut paikalla kokouksessa, mutta häneltä oli kysytty suostumus etukäteen. Yhteistyöryhmän sihteerinä toimii Sanna Kipinä (Varsinais-Suomen ELY-keskus).

Sanna Kipinä kävi läpi yhteistyöryhmän tehtävät ja toimintatavat (liite 1). Yhteistyöryhmän kokoonpano ja muistiot viedään ympäristöhallinnon verkkosivuille: [Vesienhoidon suunnittelu ja yhteistyö - Varsinais-Suomessa ja Satakunnassa](#).

Yhteistyöryhmän kokoonpanoa esitettiin täydennettäväksi kemianteollisuuden edustuksella. Myös Suomen ympäristökeskuksen (Syke) edustuksen todettiin puuttuvan yhteistyöryhmästä. Mutta tähän on syynä se, että Syken asiantuntijat osallistuvat muuten tiiviisti vesien- ja merenhoidon suunnitteluun valtakunnallisella tasolla mm. ohjeistuksien laadinnan ja tietojärjestelmien ylläpidon kautta, eikä ole siksi tarpeen kutsua heidän edustustaan erikseen alueellisiin yhteistyöryhmiin.

3. Metsähallitus vesien- ja merenhoidon toimenpiteiden edistäjänä ja toteuttajana

Fiia Haavisto esitteli Metsähallituksen toimintaa ja ajankohtaisia hankkeita vesien- ja merenhoitoon liittyen (liite 2.). Metsähallitus toteuttaa useita vesienhoidon ja erityisesti merenhoidon toimenpideohjelman toimenpiteitä LIFE-hankkeiden ja HELMI-elinympäristöohjelman kautta.

4. Pilottialueilta virtaa Saaristomeri-ohjelman toteutukseen

Essi Hillgren Varsinais-Suomen ELY-keskuksesta kertoi Saaristomeri-ohjelmatyöstä ja erityisesti ohjelmaan valituille pilottialueille suunnitellusta toiminnasta (liite 3.). Keskustelussa nostettiin esiin mm. seuraavia asioita:

- Perinnebiotooppien tukikelpoisen alan määrittelyyn tulleet muutokset uhkaavat lopettaa eläinten pidon ja laidunnuksen saaristossa ja samalla menetetään vuosien saatossa tehty työ monimuotoisuuden parantamiseksi. Asiaan on pyritty saamaan muutosta ja odotellaan maa- ja metsätalousministeriön ratkaisua asiaan. Luonnon monimuotoisuuteen liittyen www.luontoarvot.fi -sivusto on laajenemassa myös vesiensuojelu-toimenpiteiden puolelle.
- Saaristomeri-ohjelman vaikuttavuuden seuranta on hyvin tärkeää. Seurannan suunnittelu on parhaillaan käynnissä yhteistyössä Varsinais-Suomen ELY-keskuksen, Luonnonvarakeskuksen ja Suomen ympäristökeskuksen kesken. Pohjana tulee olemaan jo olemassa oleva seurantaverkosto ja sitä täydennetään tarpeellisilta osin.
- Maatalouden vesienhallinnan ja -suojelun toimenpiteiden toteutuksesta puuttuu vielä hyvät kannustimet, jotta maataloustoimijat kiinnostuisivat ja tarttuisivat toimenpiteisiin. Varsinkin tässä taloudellisessa tilanteessa ne olisivat tärkeitä. Eri toimijoiden kesken tulisikin yhdessä löytää hyvät ja näkyvät kannustimet toimenpiteiden toteutukselle. Myös maataloilille tarjottavat neuvonta (esim. NEUVO) on hyvin tärkeässä roolissa.
- Hankkeiden omarahoitusosuuden kokoaminen on monelle toimijalle iso haaste ja pullonkaula.
- Happamat sulfaattimaat ja niille soveltuvat/suosittelavat toimenpiteet sisältyvät Saaristomeri-ohjelman pilottialueille laadittaviin tarkempiin valuma-aluesuunnitelmiin ja niissä esitettäviin toimenpiteisiin.

5. Ajankohtaista vesien- ja merenhoidossa

Sanna Kipinä ja Hanna Laihinin kertoivat vuoden 2024 ajankohtaisista vesien- ja merenhoidon suunnittelutehtävistä (liite 1). Parhaillaan tehdään pintavesimuodostumien merkittäviä paineiden ja pohjavesimuodostumien riskien arviointia ja syksyllä aloitetaan vesimuodostumien tilan luokittelua. Luokittelu valmistuu vuonna 2025. Aikaisemminkin kausilla toiminut pohjavesityöryhmä kutsutaan koolle syksyn aikana.

6. Suomen meriympäristön tila-arvio ja kuulemispalaute

Titta Lahtinen esitteli Suomen meriympäristön tila-arviota 2024 ja siitä saatua kuulemispalautetta. Valtakunnallinen kuuleminen pidettiin 15.12.2023 – 15.3.2024 ja sinä aikana saatiin palautetta 49 taholta. Kuuleminen toteutettiin ensimmäistä kertaa pelkästään verkkosivupohjaisena asiakirjana ja siihen liittyen saatiin sekä positiivista että negatiivista

palautetta. Myös asiakirjan sisältöön kuten ilmastonmuutoksen ja merituulivoiman aiheuttaman paineen huomioon ottamiseen sekä itse tila-arvioon ja ympäristötavoitteisiin liittyen saatiin paljon hyvää palautetta. Kaikki kuulemispalaute on käsitelty ja tila-arviota korjataan tarpeen mukaan. Tila-arviosta julkaistaan myös pdf-versio Suomen ympäristökeskuksen raportteja-sarjassa syksyllä ja EU:lle aineisto raportoidaan 15.10.2024 mennessä.

7. Ajankohtaista vesien- ja merenhoidon hankkeista alueella

Kokousajan puitteissa ei ollut mahdollisuutta käydä läpi yhteistyöryhmätahojen ajankohtaisia hankekuulumisia, joten sovittiin, että jokainen voi lähettää hankekuulumiset sähköpostitse sihteerille ja ne lisätään muistioon kokouksen jälkeen:

Turun AMK:

- **Coastrider** – rannikkomeren veden laadun ja kasvihuonekaasupäästöjen korkean resoluution seuranta ja veden laadun muutosten ja kasvihuonekaasupäästöjen vaihtelun syiden selvittäminen ja ravinnekuormituksen vähennystoimenpiteiden vaikutusten arviointi (TuAMK, Turun seudun kunnat)
- **MAAMERI2** – jokivalumien kiintoaine- ja ravinnekuormituksen vaikutusten tarkentaminen Mynälahdella ja Paimionlahdella (SYKE, VARELY, TuAMK)
- **RESIST** – ilmastonmuutokseen varautuminen ja valumavesien hallinta ja veden pidättymiskyvyn kohentaminen (Valonia, TuAMK, UTU, Turun kaupunki)
- **SAVY** – ympäristön tilan reaaliaikainen seuranta IoT-sensoriteknologian avulla (TuAMK, alkaa 1.10.2024, jatkokehitetään seurantaverkostoa, datan hallintaa, jakamista ja esittämistä, jota alustavasti kehitetty ISMO-hankkeessa <https://vesijaymparisto.turkuamk.fi/reaaliaikainen-seuranta/>).
- **Supported by Nature** – ennallistamistoimenpiteitä Saaristomeren biosfäärialueella (TuAMK, Saaristomeren biosfäärialue)
- **SAARI** – Gullkronan mereisen suojelualueen veden laadun kartoitus ja sen yhteys vedenalaiseen luonnon monimuotoisuuteen (TuAMK, BSAG)
- Useita ruovikkohankkeita – ruovikon niitto ja biomassan hyötykäyttö
- **ANTERO** – vedenalaisen melun kartoitus Saaristomerellä (TuAMK)
- **SAMBAH II EMFAF** – pyöräisten esiintymisen kartoitus (TuAMK)

Åbo Akademi: **Centre of Excellence**, jossa tutkitaan mm. poikkitieteellisesti, miten sataisiin maataloustuottajat mukaan kehittämään ratkaisuja, joilla vähentää ravinnekuormitusta mereen: <https://www.abo.fi/en/research-at-aau/centres-of-excellence/sos/>.

Salon kaupunki: **Halikonlahti 2024–2025-selvityshankkeessa** laaditaan Halikonlahden lähivaluma-alueen selvitys ja mallinnus kohteista, joissa voidaan toteuttaa vesienhallinnan toimenpiteitä, tehdään Salon kaupungin omistamille pelloille pellonkäyttösuunnitelmat ja edistetään Halikonlahden vesiensuojelun organisoitumista ja selvitetään yhteistyö- ja rahoitusmahdollisuuksia.

Pyhäjärvi-instituutti: **Vesienhallinnan vahvistaminen Yläneenjoen valuma-alueella (Vesiperä)** on alkanut tänä vuonna ja jatkuu vuoden 2026 loppupuolelle. Tavoitteena on vähentää Pyhäjärveen ja Yläneenjokeen kohdistuvaa ravinne- ja kiintoainekuormitusta, ylläpitää jo toteutettujen toimenpiteiden tehokkuutta ja toteuttaa uusia vesienhallinnan toimenpiteitä sekä lisätä seurantatietoa eri valuma-alue-toimenpiteiden yhteisvaikutuksista.

8. Muut asiat

Sovittiin, että ennen seuraava kokousta kysytään yhteistyöryhmältä hyvissä ajoin (pari kuukautta aikaisemmin) ajankohtaisia asioita, joita olisi hyvä käsitellä ja tuoda esiin seuraavassa kokouksessa.

Ympäristöministeriön ravinteiden kierrätyksen avustushaku on auki 30.6.2024 saakka ja avustusta voi saada nyt myös ranta-alueiden biomassojen kuten vesikasvillisuuden poistoon ja jatkohyödyntämiseen. Lisätietoja: <https://ym.fi/avustukset-ja-tuet-vesien-ja-meren-tilan-parantamiseksi>.

Ajankohtaista tietoa vesistöhankkeiden rahoitusmahdollisuuksista: rahatpintaan.fi.

9. Seuraava kokous

Seuraava kokous pidetään syksyllä 2024. Tarkempi ajankohta ilmoitetaan kesäkuussa.

10. Lopetus

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11:30.

LIITTEET:

Liite 1. YTR_Kokous_17052024.pdf

Liite 2. Metsähallituksen esittely_F_Haavisto_17.5.2024.pdf

Liite 3. Saaristomeri-ohjelma_YTR_17052024.pdf